

Motion till riksdagen 2010/11:Fi269

av **Otto von Arnold (KD)**

En bredare syn på ekonomin

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett bredare BNP-begrepp där välfärdsutvecklingen ingår.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över förutsättningarna för att kvantifiera en grön nettonationalprodukt, NNP.

Motivering

Ekonomisk tillväxt i form av tillväxt i BNP är ett viktigt, men i mina ögon ofullständigt, sätt att mäta välfärd. BNI- och BNP-begreppen som instrument för att beskriva ett lands välstånd är inte helt okontroversiellt utan kritiserat från många håll. Begreppen anses för strikt avgränsa levnadsstandarden i ett land till monetära termer när man använder summan av alla varor och tjänster som producerats under ett år och den summan slås ut per innevånare i landet.

I BNP-begreppet kan värdet av produktionen följas från ett år till ett annat, men det säger ytterst lite om ett lands välfärd i dess djupare och därmed egentliga innebörd.

Det finns i dag ett tiotal länderjämförande välfärdsindex som fått större spridning och som publiceras av bl.a. FN och av olika forskningsinstitut och universitet världen runt. Ett grovt mått på ett lands välfärd är Human Development Index (HDI) som tagits fram av FN:s biståndsorgan, UNDP. HDI publiceras varje år och grundar sig på sammansatt statistik över bl.a. förväntad livslängd, BNP per capita och utbildningsnivå. De länder som har högst välfärd befinner sig även i det övre skiktet när det gäller BNP per invånare. Sverige placerar sig högt när det gäller förväntad livslängd och utbildning, men har lägst BNP per invånare av de tio länder som toppar välfärdslistan. Även SCB har publicerat internationella välfärdsindex vid några tillfällen.

Fel! Okänt namn på

Sverige bör eftersträva att ett bredare mått på välfärdsutveckling används parallellt med BNP-begreppet. Därför bör vi själva göra detta i officiella sammanhang. Ett sådant instrument bör bygga på att mäta ekonomisk tillväxt i förhållande till resursförbrukningen.

En grön nettonationalprodukt, NNP, skulle belysa Sveriges långsiktiga hållbara utveckling utifrån ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv.

Möjligheten att mäta grön NNP, där man tar ställning till huruvida varorna och tjänsterna som producerats är mer eller mindre bra eller dåliga ur ett miljöperspektiv, vinner mark. Mycket teori finns etablerad på området för hur en miljöjusterad nettonationalprodukt tas fram – en NNP där man tagit hänsyn till löpande miljöskador, resursutnyttjande, råvaruuttag samt förslitningar i naturkapitalet. Att därifrån utveckla ett empiriskt grönt NNP-mått har emellertid visat sig svårt.

Att fånga begreppet i monetära miljöräkenskaper har sina svårigheter till följd av de många olika, ibland svårvärderade, variablerna och komponenterna samt deras inre samspel. Den förändring kvantitativt och kvalitativt som en miljöskada eller förlorat naturkapital innebär, måste kunna fastställas i naturvetenskapliga data. Detta är möjligt att kvantifiera till värden vid händelser som exempelvis korrosionsskador, växande gröda eller skadad fisk. Däremot är det betydligt svårare när människors hälsa försämras, arter utrotas eller i fråga om allemansrättens påverkan på naturkapitalet. Med betalningsviljestudier undersöks hur mycket respondenter är villiga att betala för att en aspekt av miljön inte ska försämras. Den prissättning på naturvärden som framkommer ur dessa studier kan sedan användas representativt för hela landet. Bedömningen enligt Konjunkturinstitutet är att studierna är otillräckliga som underlag då varje miljöskada eller naturkapital i fara måste studeras för att sedan aggregeras nationellt och justera NNP.

En statlig utredning som gjordes 1991, "Räkna med miljön!", ligger till grund för dagens möjligheter att kvantifiera miljödata. Även om denna utrednings slutsatser har utvecklats och lagt grund för flera statistiska metoder där samband mellan ekonomi och miljö mäts, behöver en ny metod tas fram för att nå målet att introducera ett nationellt mått på ett lands välstånd med hänsyn till miljövärden. Regeringen behöver därför på nytt göra en ansats genom att utreda hur ett grönt NNP kan tas fram.

Stockholm den 27 oktober 2010

Otto von Arnold (KD)